

POLİS AKADEMİSİ BAŞKANLIĞI
POLİS AMİRLERİ EĞİTİMİ MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ

DERS ADI: (PAEM 111) ADLİ MEVZUAT BİLGİSİ VE SUÇ SORUŞTURMALARI

DÖNEM-YIL PAEM 7. DÖNEM İLK DERECE AMİRLİK EĞİTİMİ

DERSİN TANIMI

Ceza hukuku, kanunlarda suç olarak tanımlanan hukuka aykırı insan davranışlarını (fiil) ve bunların karşılığında uygulanacak yaptırımları inceleyen hukuk dalıdır. İşlenen bir suç neticesinde bozulan kamu düzenin yeniden tesisi amacıyla hapis cezası ve adli para cezası gibi somut nitelikte yaptırımlar uygulaması nedeniyle kişi özgürlüğüne en çok müdahale eden hukuk dalıdır. Bu durumun bir sonucu olarak, ceza hukuku yalnızca Devletin yetkili kıldığı adli makamlar tarafından özellikle soruşturma aşamasında kolluk birimlerinden de destek alınarak otoritenin sağlanması ve sürdürülmesi bakımından kullanılan en etkili hukuki araçtır.

Ceza hukukunun temel amacı, hukuk düzeninde suç olarak kabul edilen fiile ilişkin maddi gerçeğin ne şekilde ortaya çıktığını araştırmaktır. Daha kısa bir ifadeyle ceza hukukunun amacı maddi gerçeği araştırmaktır. Bunu yaparken, hangi hukuki sınırlar içinde hareket edeceğini, ne şekilde bir usul takip edeceğini gösteren disiplin ise ceza muhakemesi hukuku olacaktır.

Muhakeme hukuku, suç haberinin Cumhuriyet savcısına ulaşması anından itibaren başlayan ve mahkeme tarafından verilen hükmün kanun yollarından geçerek kesinleştiği ana kadar devam eden aşamaları inceleme konusu edinir. Bu yönüyle muhakeme hukukunun temel amaçlarından biri, ceza hukukunun maddi gerçekliği bulması için ihtiyaç duyduğu delil toplama faaliyeti ve koruma tedbirlerini sağlamaktır.

Yukarıdaki kısa bilgilendirme kapsamında ceza hukuku “maddi ceza hukuku”, muhakeme hukuku ise “şekli ceza hukuku” olarak nitelendirilmektedir.

Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 2. Maddesine bakıldığında; polisin kamu düzenin bozulmasını önleyici görevlerinin (idari/mülki görevler), “A” fıkrasında, suç işlendikten sonra bozulan kamu düzenin yeniden tesisini amaç edinen suçun bastırılması faaliyetlerinin (adli görevler) ise “B” fıkrasında düzenlendiği görülmektedir. “B) İşlenmiş olan bir suç hakkında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile diğer kanunlarda yazılı görevleri yapmak,”

İşte bu noktada polisin en temel görevlerinden olan adli görevini eksiksiz bir şekilde ifa edebilmesi için ceza ve muhakeme hukukunu en azından temel kavramları itibarıyla bilmesi zorunlu bir koşuldur.

Bununla birlikte, anılan kavramların çerçevesinin genişliği dikkate alındığında ceza hukukunun genel hükümlerine dair bilgilerin ilk dönemde; belirli bir düzeyde ceza hukuku bilgisi gerektiren muhakeme hukukuna dair bilgilerin ise ikinci dönemde anlatılması yerinde olacaktır.

Birinci dönem konularını içerecek olan ceza genel hukukunun suç teorisine ilişkin bölümünde, kamu düzenini bozan bir fiilin suç teşkil edip etmediğini, suçun oluşabilmesi için gereken tipiklik (fiil, fail, mağdur, suçun konusu, netice, illiyet bağı, kast ve taksir) ve hukuka aykırılık (istisnalar olarak polisin zor kullanma yetkisinin de içinde yer aldığı hukuka uygunluk halleri) unsurlarının neler olduğunu; kusur kavramı ve kusurluluğu etkileyen hallerin ne anlama geldiğini; suça etki eden nedenler olarak kabul edilen iştirak, teşebbüs, içtima gibi kavramların suçtaki etkilerinin öğrenilmesi sağlanacaktır. Ceza genel hukukunun ikinci önemli teorisi olan ve ceza türlerinin neler olduğunu, bunların uygulanma şekillerini ve istisnalarını açıklayan yaptırım teorisi de bu ders içeriğinde yer alacaktır.

Derse Dair Sorumluluklar ve Not Sistemi

Ceza ve Muhakeme Hukukunun Temel Kavramları - I Dersi, özellikle adli görevin ifası bakımından farkındalık ve bilgi yönünden sağlam bir temel sağlayacağından her polis adayı tarafından zorunlu olarak öğrenilmesi ve daha sonraki süreçlerde de sıklıkla tekrar edilmesi gereken bir ders niteliğindedir. Yapmış olduğu göreve ilişkin temel hukuk kurallarını bilen bir kolluk görevlisi, öncelikle kendini hukuki güvence altına alacak sonrasında da hizmet ettiği vatandaşın haklarını en iyi şekilde koruyabilecektir. Bu nedenle ders sayısı itibarıyla yüksek tutulmuştur.

Ders, toplam 12 hafta olmakla birlikte; ders anlatımı 10 hafta, sınavlar ise 2 hafta olacak şekilde planlama yapılacaktır. İlk beş haftadan sonra yapılacak olan vize sınavı %40; ikinci beş haftadan sonra yapılacak final sınavı ise %60 oranında etkili olacaktır. Sınavlar merkezi sistemden ve çoktan seçmeli olarak hazırlanacaktır.

Adayların eğitim alanlarının çeşitliliği ve dersin teorik bir ders olması nedeniyle anlatımlar ilgili eğitmenler tarafından didaktik ve interaktif bir şekilde anlatılmaya çalışılmalıdır. Ders için sunulan kaynak dersin anlaşılabilmesi için yeterli olmakla birlikte, kavramların teknik ve özel anlamlar içermesi hasebiyle birkaç kez tekrar yapılmasında ve önemli noktalara dikkat çekilmesinde fayda olacaktır. Ders anlatılmadan önce, eğitmen tarafından mutlaka derse hazırlık yapılmalı ve adayların konuları anlayıp anlamadıkları birkaç soruyla kontrol edilmeli; yine adaylardan gelecek olası soruları cevaplayacak halde olunmalıdır.

Derse dair konular ve zamanlaması aşağıdaki tabloda detaylı şekilde gösterilmektedir. Bu tabloda belirtilen takvime uygun hareket edilmesi okullar arasında eğitim içeriği yönünden yeknesaklığı sağlamada faydalı olacaktır

HAFTA	KONULAR
1-	- Ceza Hukukunun Amacı, - Ceza Hukukunun Hukuk Disiplinleri İçindeki Yeri ve Bölümleri, - Suç, Ceza Ve Güvenlik Tedbirleri Kavramları - Suçlar ve Diğer Haksızlık Oluşturan Fiiller - Ceza Hukukunun Kaynakları
2-	- Ceza Hukukuna Egemen Olan İlkeler (Ceza Politikasının Temel İlkeleri) - Suç Kavramına İlişkin Genel Açıklamalar - Tipiklik
3-	- Tipikliğin Objektif Unsurları
4-	- Tipikliğin Sübjektif Unsurları - Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlar - Maksat Ve Saik
5-	- Hukuka Aykırılık Kavramı ve Hukuka Uygunluk Nedenleri - Kanun Hükmünü Yerine Getirme - Meşru Savunma
6-	Genel Tekrar
7-	- Hakkın Kullanılması - İlgilinin Rızası - Kusurluluk - Kusurun Unsurları - Kusurluluğu Kaldıran veya Azaltan Haller (78. Sayfaya kadar – Akıl Hastalığı)
8-	- Kusurluluğu Kaldıran veya Azaltan Haller (78-93. sayfalar)
9-	- Hukuka Uygunluk Nedenlerinde Sınırın Aşılması - Çeşitli Hata Halleri - Tipiklik Dışında Kalan ve Cezalandırmaya Etkili Olan Şartlar - Cezalandırılabilirliğin Diğer Şartları - Soruşturma ve Kovuşturma Şartları
10-	- Suçun Özel Görünüş Halleri - Teşebbüs - İştirak - İçtima
11-	- Yaptırım Teorisi -1
12-	- Yaptırım Teorisi -2
13-	- Genel Tekrar
14-	Sınav Haftası
15-	-Ceza Muhakemesi Hukukuna Giriş -Genel Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku -Ceza Muhakemesi Kurallarının Uygulama Alanı
16-	- Ceza Muhakemesi Hukukunun Temel İlkeleri - Ceza Muhakemesinin Tamamına Egemen Olan İlkeler - Soruşturma ve Kovuşturma Aşamasına Egemen Olan İlkeler - Ceza Yargılaması
17-	- Yargılama Makamı Sijesi Olarak Hâkim
18-	- Ceza İddiası ve Sijeleri - İddia Görevi ve Kamu Davası Açılması - İddia Makamı Olarak Cumhuriyet Savcısı
19-	-Mağdur, Suçtan Zarar Gören, Malen Sorumlu, Katılan
20-	-Ceza Savunması ve Sijeleri -Savunma Görevi ve Müdafî

21-	-Genel Tekrar
22-	-Şüpheli ve Sanık Hakları
23-	-Deliller ve Koruma Tedbirleri -Soruşturma Evresi
24-	-Soruşturma Evresinde Yetkili Olanlar -Soruşturma İşlemleri
25-	-Kovuşturma Evresi ve Kanun Yolları -Duruşma Hazırlığı Devresi -Duruşma Devresi
26-	-Son Karar Devresi -Kanun Yolları
27-	-Genel Tekrar
28-	-Sınav Haftası

KAYNAKÇA:

Ceza ve Muhakeme Hukukunun Temel Kavramları I Polis Akademisi Yayınları
Ceza ve Muhakeme Hukukunun Temel Kavramları II Polis Akademisi Yayınları